

Grund, idet man i Fortiden har givet det fri Hartkorn Udfigt til en meget større Erstatning, saa synes mig ogsaa, at vi paa nærværende Stadium af Sagen ikke bør lade dette ude af Betragtningen. Naar jeg saaledes seer Sagen fra forskjellige Standpunkter, saa troer jeg nærmest blandt de stillede Endringsforslag at maatte tiltræde det, der er stillet af det ærede Medlem af Udvalget, Rigsdagsmand for Holbek Amts 3die District (Gleerup).

J. Knudsen: Det har meget været omhandlet saavel under den foreløbige, som ogsaa under denne Behandling af nærværende Sag, hvorvidt Eierne af det privilegerede Hartkorn havde nogen streng Ret til Erstatning, eller om det alene var Billighedshensyn, som her kunde komme i Betragtning; men jeg troer dog, at vi næsten Alle have været enige i, at det strenge Retsskrav ikke her er tilstede, men at Billighedshensynet maa komme i Betragtning. Jeg for mit personlige Bedkommende deler den samme Anskuelse, og jeg vilde ansee det — ikke alene for uklogt, men ogsaa tillige for meget ubilligt, saafremt man vilde bortkaste dette Billighedshensyn, og ikke indrømme nogen Erstatning, eller i alt Fald kun en ubetydelig; thi det kan dog paa ingen Maade nægtes, at der her er Rettigheder eller Privilegier tilstede, som Eierne — idetmindste Størstedelen af disse for længere eller kortere Tid siden have kjøbt og betalt, i Forening med den Eiendom, til hvilken disse Rettigheder eller Privilegier høre, og, er nu dette Tilfældet, og forholder dette sig saaledes, da troer jeg virkelig ikke, at man bør lade Billighedshensyn ligge udenfor Betragtningen.

Det ærede Udvalg har ikke været enig med Hensyn til Erstatningens Størrelse, ligesom det heller ikke har været enig med Hensyn til Maaden, paa hvilken Erstatningen skulde ydes. Det ærede Udvalgs Fleertal har troet at burde gjøre Forskjel med Hensyn til Bederlagets Størrelse mellem de Hovedgaard, hvis Skattelettelse er bunden til den Betingelse, at der til dem høre 200 Tdr. Hartkorn Bøndergods, og den Hovedgaardstart og andet privilegeret Hartkorn, hvis Skattelettelse ikke er bunden til nogen saadan Betingelse, og det har derfor foreslaaet, at Skatteforhøielsen for de

complete Godfers Hovedgaardstart multipliceres med 15, og for andet privilegeret Hartkorn med 20. Skjøndt jeg maa antage, at det ærede Udvalgs Majoritet, med Hensyn til den opstillede Erstatnings-Forskjel, er gaaet ud fra den Forudsætning, at Eierne af de complete Godser paa anden Maade, og navnlig ved Salget af Fæstegods, vilde kunde erholde en yderligere indirecte Godtgjørelse derved, at Fæstegodsset maaskee vilde kunde udbringes til en noget høiere Værdi, naar Hartkornet bliver egaliseret, saa kan jeg dog ikke ganske være enig med det ærede Udvalg i saa Henseende; thi jeg troer ikke, at den Omstændighed, at Hartkornet er egaliseret, vil bringe Eierne af Fæstegodsset Fordele af nogen væsentlig Betydning ved Salget af dette, og navnlig troer jeg ikke, at det vil bringe Fordele af den Betydning, at man derfor skulde gjøre nogen Forskjel i Erstatningen mellem det ene eller det andet Slags af det privilegerede Hartkorn; og desuden haabe vi jo alle, mine Herrer! at de Herrer Godseiere ved Salget af deres Fæstegods og ved Hove-riets Ophævelse, hvor slikt er tilstede, at de Herrer Godseiere, siger jeg, ville vise sig moderate i deres Fordringer, og med Beredvillighed komme Fæsterne imøde, naar den Tid kommer. Og, har man den Tro og det Haab, har man den Tro, at man maaskee kan komme til at gjøre yderligere Fordringer til Godseiernes Medlidenhed, — Undskyld! det er maaskee et mindre passende Ord, men jeg har intet bedre ved Haanden — saa anseer jeg det ikke alene for mindre rigtigt, men ogsaa tillige for mindre billigt, her at ville gjøre den Forskjel i Erstatningen, som Udvalgets Majoritet har foreslaaet, og det er derfor, at jeg har tilladt mig at stille Endringsforslaget under Nr. 16 paa Afstemningslisten, der gaaer ud paa, at Udvalgets Fleertals § 4 a forandres og afsattes saaledes: En hver Eier af privilegeret Hartkorn erholder af Statskassen et Bederlag lig Beløbet, atten og tre Fjerdedeel Gange taget, af hvad han for et Aar kommer til at betale i Landskat og Gammelstat mere end i Aaret 1849. Dette mit Forslag falder for en stor Deel sammen med det